

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän huomioita kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteista ja suunnitteluperiaatteista

Turun kaupunkiseudun seutuhallitus on pyytänyt Turun kaupunkiseudun seutujohtajaa valmistelevaan jäsenkunnille seudullisia huomioita ja kommentteja lausunnoille lähetetyistä kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteista ja suunnitteluperiaatteista.

Jäsenkuntien käyttöön toimitetaan oheiset huomiot. Aikataulusyistä näitä huomioita ei ole käsitelty seutuhallituksessa, vaan ne ovat seutujohtajan omia.

Yleiset huomiot

Kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet on pyritty kirjoittamaan niin, että jokainen virke kattaa mahdollisimman laajasti kaikkien MAL-kaupunkiseudun 13 kunnan olosuhteet. Lopputuloksena tavoitteista ja suunnitteluperiaatteista on tullut hyvin yleisiä.

Suunnitteluperiaatteissa korostuvat MAL-kaupunkiseudun sisäinen tasapaino ja paikoitellen nykytilan säilyttäminen. Kasvavien kuntien ja alueiden näkökulma ei korostu, vaan se on pyritty sisällyttämään koko seudun kattaviin lauseisiin:

- ”Seudun väestö kasvaa hallitusti ja tukee seudun eri alueille ominaista kestäväää ja pitkäjänteistä kehitystä.”
- ”Kaupunkiseutusuunnitelman laatimisen lähtökohtana hyödynnetään olemassa olevien ennusteiden mukaista väestönjakautumista”
- ”Väestön kasvulle tavoitellaan olemassa olevien taajamien ja kehityskäytävien palveluiden säilyttämistä, kehittämistä ja investointien hyötyjen ulosmittaamista.”
- ”Suunnittelussa tunnistetaan alueelliset ominaispiirteet sekä näköpiirissä olevat todennäköiset muutokset.”
- ”Maankäytön ratkaisut tukevat seudullisesti merkittävän liikkumisen ja logistiikan verkon taloudellisesti kestäväää kehittämistä, ensisijaisesti olemassa olevaan verkkoon perustuen, mutta osoittaen mahdolliset muutostarpeet.”

Ydinkaupunkiseudun kuntien tämänhetkistä ja näköpiirissä olevaa kasvua ja kasvun aiheuttamia tarpeita ei ole erikseen huomioitu suunnitteluperiaatteissa. MAL-kaupunkiseudun keskusalue kasvaa nyt voimakkaasti ja on oleellista, että kaupunkiseutusuunnitelma tunnistaa ydinkaupunkiseudun kasvuun liittyvät ylikunnalliset tarpeet siten, että kasvun edellytykset säilyvät myös tulevaisuudessa ja kasvu on kestäväää. Kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteissa ja suunnitteluperiaatteissa olisi hyvä huomioida ja sanoittaa nämä kasvun näkymät ja tarpeet riittävän selvästi.

Vuonna 2012 hyväksytyssä Turun kaupunkiseudun Rakennemalli 2035:ssä MAL-kaupunkiseudun runsasväestöisimmän ja nopeimmin kasvavan ydinalueen tarpeisiin kiinnitettiin erityistä huomiota ja ydinkaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen rakennetta suunniteltiin omalla karttatasolla. Uuden kaupunkiseutusuunnitelman valmistelussa on toistaiseksi lähdetty siitä, että tällaista erillistä ydinkaupunkiseudun karttatasoa ei laadita, mutta ydinkaupunkiseudun nykyisten volyymien ja tulevan kasvun näkökulmasta tällainen tarkastelu olisi perusteltua tälläkin kierroksella.

Yksityiskohtaisempia huomioita

Tavoite 1	Seudun väestö kasvaa hallitusti ja tukee seudun eri alueille ominaista kestävää ja pitkäjänteistä kehitystä.
Tavoitteen 1 suunnitteluperiaatteet	Seudulla tavoitellaan 1–1,5 % vuositason väestönkasvua. Kaupunkiseutusuunnitelman laatimisen lähtökohtana hyödynnetään olemassa olevien ennusteiden mukaista väestönjakautumista. Henkilöliikennettä merkittävästi tuottavat toiminnot kohdennetaan kestävä liikumisen vyöhykkeille. Väestön kasvulla tavoitellaan olemassa olevien taajamien ja kehityskäytävien palveluiden säilyttämistä, kehittämistä ja investointien hyötyjen ulosmittaamista. Suunnittelussa tunnistetaan alueelliset ominaispiirteet sekä näköpiirissä olevat todennäköiset muutokset. Suunnitellaan seudusta tasapainoinen kokonaisuus, jossa eri alueille valittavaa merkityksellistä kehitystä tuetaan.
Seututoimiston huomiot	Ydinkaupunkiseudun kuntien kasvua ei ole erikseen huomioitu suunnitteluperiaatteissa. Kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteissa ja suunnitteluperiaatteissa olisi hyvä huomioida tämä kasvun näkökulma. Lisäysehdotus tavoitteen 1 mukaisiin suunnitteluperiaatteisiin: <i>Seudulla tavoitellaan 1–1,5 % vuositason väestönkasvua. Kaupunkiseutusuunnitelman laatimisen lähtökohtana hyödynnetään olemassa olevien ennusteiden mukaista väestönjakautumista. Henkilöliikennettä merkittävästi tuottavat toiminnot kohdennetaan kestävä liikumisen vyöhykkeille. Väestön kasvulla tavoitellaan olemassa olevien taajamien ja kehityskäytävien palveluiden säilyttämistä, kehittämistä ja investointien hyötyjen ulosmittaamista. Suunnittelussa tunnistetaan alueelliset ominaispiirteet sekä näköpiirissä olevat todennäköiset muutokset. (Lisäys:) Ydinkaupunkiseudun kuntien vahva kasvu vaatii kaupunkiseutusuunnitelmassa erityistä tarkastelua. Suunnitellaan seudusta tasapainoinen kokonaisuus, jossa eri alueille valittavaa merkityksellistä kehitystä tuetaan.</i>

Tavoite 3	Seudun yhteistyössä tuetaan kansainvälisesti, kansallisesti ja paikallisesti merkittävien elinkeinotoimintojen kestävä sijoittumista aluerakenteeseen, infraverkkoon ja alueellisiin ominaisuuksiin perustuen.
Tavoitteen 3 suunnitteluperiaatteet	Seudulle luodaan edellytykset 50 000 työpaikan kasvulle vuoteen 2050 mennessä. Seudulla tunnistetaan tulevaisuuden tarpeisiin vastaavat, seudun kilpailukyvyn kannalta keskeiset, elinkeinotoimintojen sijainnit. Seudun elinkeinojen toimintaedellytysten kehittämisessä huomioidaan mm. väestön, ympäristön, saavutettavuuden, energiaverkkojen sekä kulttuuristen ominaispiirteiden tuomat lähtökohdat ja mahdollisuudet. Luodaan edellytyksiä saariston lisäarvon hyödyntämiselle. Alueiden kehityksen vaiheistamisessa tunnistetaan kehittämisen edellytykset ja rajoitteet.
Seututoimiston huomiot	Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän syksyllä 2025 teettämässä työpaikkaprojektiossa ennakoidaan ydinkaupunkiseudun kuuden kunnan alueelle 24 000–29 000 työpaikan lisäystä vuoteen 2040 mennessä. Kaupunkiseutusuunnitelman työpaikkatavoite on hyvä asettaa kunnianhimoisesti, jotta maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelmat eivät muodostu työpaikkojen lisäyksen pullonkaulaksi. Tavoitetaso kannattaa kuitenkin vielä kerran arvioida suunnitteluperiaatteiden jatkovalmistelun yhteydessä.

